

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jaromíra Jirsy, soudce Vladimíra Sládečka a soudce Tomáše Lichovníka (soudce zpravodaje) ve věci ústavní stížnosti **JUDr. Petra Kociána**, soudního exekutora Exekutorského úřadu Brno-venkov, sídlem Veveří 125, Brno, zastoupeného Petrem Matějkou, advokátem, sídlem Lidická 1005/23b, Brno, proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 č. j. 49 EXE 1424/2021-76 ze dne 6. 8. 2021, za účasti Obvodního soudu pro Prahu 10 jako účastníka řízení a obchodní společnosti **B.G.M. holding a.s.**, sídlem Žernovská 1316/6, Praha 10, zastoupené Petrem Plavcem, advokátem, sídlem Na Zábradlí 205/1, Praha 1, jako vedlejší účastnice řízení, takto:

- I. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 č. j. 49 EXE 1424/2021-76 ze dne 6. 8. 2021 bylo porušeno základní právo stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 č. j. 49 EXE 1424/2021-76 ze dne 6. 8. 2021 se ruší.**

Odůvodnění

I.

Rekapitulace průběhu původního řízení

1. Včasnou ústavní stížností, která i v ostatním splňuje podmínky stanovené zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedeného soudního rozhodnutí, a to zejména pro porušení čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).
2. Z napadeného usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10, jakož i z vyžádaných spisů, vedených u stěžovatele pod sp. zn. 137 EX 8379/21 a u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 49 EXE 1424/2021, Ústavní soud zjistil, že na základě pověření Obvodního soudu pro Prahu 10 č. j. 49 EXE 1424/2021-21 ze dne 20. 5. 2021 stěžovatel jako soudní exekutor vedl proti vedlejší účastnici jako povinné exekuci k uspokojení pohledávky České exportní banky, a.s. jako oprávněné ve výši 5 337 994,87 USD s příslušenstvím, k úhradě nákladů exekuce a nákladů oprávněné, a to na základě blíže označených vykonatelných soudních rozhodnutí.
3. Stěžovatel dne 9. 6. 2021 zaslal vedlejší účastnici výzvu ke splnění vymáhané povinnosti podle § 46 odst. 6 exekučního řádu (dále též „ex. ř.“), která jí byla doručena dne 18. 6. 2021 (a nikoli 10. 6. 2021, jak je nesprávně uvedeno v napadeném usnesení

obvodního soudu - viz doručka připojená k č. l. 30 exekučního spisu). Dle této výzvy měla vedlejší účastnice uhradit částku celkem 169 249 565,05 Kč sestávající z jistiny ve výši 102 964 583,05 Kč, úroku z prodlení do dne vydání výzvy včetně ve výši 62 108 095 Kč a nákladů předchozího soudního řízení v celkové výši 4 176 887 Kč. Vedle toho byly ve výzvě rozpočítány náklady oprávněné v exekučním řízení, odměna stěžovatele, paušální částka náhrady hotových výdajů stěžovatele a daň z přidané hodnoty (z nákladů exekuce), to vše v celkové výši 3 537 130 Kč. Dohromady tedy měla vedlejší účastnice uhradit částku 172 786 690,05 Kč. Současně byla vedlejší účastnice poučena o tom, že ke dni skutečné úhrady musí dopočítat úrok z prodlení, který denně činí částku 22 709 Kč (0,02 % denně z jistiny). V poskytnuté třicetidenní lhůtě byly vedlejší účastníci, resp. třetími osobami v její prospěch, na účet stěžovatele postupně uhrazeny částky ve výši 121 579 520,77 Kč dne 18. 6. 2021, 12 500 000 Kč dne 22. 6. 2021, 3 945 000 Kč dne 23. 6. 2021 a 35 067 567,28 Kč dne 25. 6. 2021, celkem tedy 173 092 088,05 Kč.

4. Stěžovatel následně vydal příkaz k úhradě nákladů exekuce č. j. 137 EX 8379/21-54 ze dne 29. 6. 2021, v němž vyčíslil svoji odměnu částkou 2 922 620 Kč, náhradu paušálně určených hotových výdajů částkou 1 750 Kč a daň z přidané hodnoty částkou 614 118 Kč, celkem tedy vedlejší účastníci vyměřil náklady exekuce v částce 3 538 488 Kč (výrok I.). Stěžovatel svůj výpočet založil na použití ustanovení § 5 odst. 1, § 6 odst. 1 ve spojení s § 11 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif), v tehdy platném znění (dále též „ET“).
5. Proti uvedenému příkazu k úhradě nákladů exekuce podala vedlejší účastnice dle § 88 odst. 3 ex. ř. včasné námitky, jimž stěžovatel nevyhověl, a proto je postoupil Obvodnímu soudu pro Prahu 10 jako exekučnímu soudu k rozhodnutí. Ten posléze nyní napadeným (a v záhlaví citovaným) usnesením změnil příkaz k úhradě nákladů exekuce ve výroku I. tak, že náklady exekuce určil částkou ve výši 709 398,80 Kč, sestávající z 10% odměny stěžovatele ve výši 584 530 Kč, náhrady hotových výdajů ve výši 1 750 Kč a daně z přidané hodnoty ve výši 123 118,80 Kč.
6. V odůvodnění svého rozhodnutí exekuční soud odkázal na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3401/2017 ze dne ze dne 10. 4. 2018, dle něhož dochází-li navzdory použití moderačního ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) ET k tomu, že odměna soudního exekutora má i tak činit relativně vyšší částku, např. řádově statisíce nebo dokonce miliony korun, je povinností exekučního soudu vyhodnotit přiměřenost takto vypočtené odměny ve vztahu ke konkrétním okolnostem případu. Dle citovaného judikátu je exekuční soud povinen přihlídnout zejména k tomu, zda odměna soudního exekutora vskutku odráží složitost, odpovědnost a namáhavost exekuční činnosti podle jednotlivých druhů a způsobů exekuce. Není-li tomu tak, je namístě vyhodnotit, zda okolnosti exekučního řízení neodůvodňují přiznání nižší odměny soudnímu exekutorovi, a to bez ohledu na limity stanovené exekučním tarifem. Na základě tohoto názoru Nejvyššího soudu dospěl exekuční soud k závěru, že stěžovatelem účtovaná odměna není přiměřená složitosti jím provedené činnosti, jež v odůvodnění stručně charakterizoval. Usoudil proto, že přiměřenou se mu jeví odměna ve výši 10 %, a nikoli 50 % z částky vypočítané podle § 6 odst. 1 ET.

II. Argumentace stěžovatele

7. Stěžovatel v ústavní stížnosti namítl, že ve svém příkazu k úhradě nákladů exekuce již zohlednil tu skutečnost, že vedlejší účastnice uhradila požadované peněžité plnění v třicetidenní lhůtě, poskytnuté jí podle § 46 odst. 6 ex. ř., pročež nejen svoji odměnu, ale i náhradu za hotové výdaje a ztrátu času a doručování písemností ponížil o 50 % v souladu s ustanoveními § 11 odst. 1 písm. a) a § 13 odst. 3 ET, což z příkazu jednoznačně plyne. Stěžovatel poukázal na vývoj judikatury Ústavního soudu vztahující se k výpočtu odměny soudního exekutora a zdůraznil, že v reakci na kasační nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 8/06 ze dne 1. 3. 2007 byl exekuční tarif v této oblasti novelizován tak, že nová pravidla pro výpočet odměny soudního exekutora již odstranila problematické momenty, které přinesla nálezem zrušená právní úprava. To dle stěžovatele sám Ústavní soud uznal ve svých pozdějších rozhodnutích, v nichž 50% snížení odměny pro případ uhrazení vymáhané částky povinným ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy podle § 46 odst. 6 ex. ř. bez dalšího akceptoval.
8. Stěžovatel spatřuje pochybení exekučního soudu v tom, že vedlejší účastnici poskytnuté beneficium v souladu s exekutorským tarifem neshledal dostatečně proporcionalním snížením, aniž však současně přesvědčivě vysvětlil, jak dospěl k vlastní proporcionalitě v podobě ponížení odměny soudního exekutora o dalších 40 % na 10 % z částky vypočtené podle § 6 odst. 1 ET. Postoj obvodního soudu o nepřiměřené odměně soudního exekutora dle názoru stěžovatele kontrastuje s jeho závěry o rozsáhlosti šetření majetku vedlejší účastnice a jeho zajištění jednotlivými exekučními příkazy, učiněnými v téměř rozhodnutí. Názor obvodního soudu tak dle mínění stěžovatele postrádá logiku a schází v něm jakákoli kvantifikace odměny. Za další protimluv stěžovatel pokládá to, že exekuční soud na jedné straně uvádí, že správnost údajů v příkazu k úhradě nákladů exekuce nelze ověřit a že příkaz prakticky odůvodnění neobsahuje, na straně druhé přistoupil nikoli ke zrušení příkazu pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost, ale rovnou k jeho věcné změně.
9. Stěžovatel dále uvedl, že byť z jeho strany nedošlo k přímé realizaci exekuce, obvodní soud krom složitosti nezohlednil odpovědnost a namáhavost při vedení exekuce. Stěžovatel vyzdvihl, že v dané věci se jednalo o exekuci vedenou pro vymožení šestnácti desítek milionů korun, tedy nikoli o bagatelní částku, a to v cizí měně, při značných majetcích vedlejší účastnice, rozsáhlé zjišťovací a zajišťovací činnosti i citlivosti věci, spočívající v sepsaných akcích závodů Šmeral a.s. Stěžovatel má za to, že se ze strany exekučního soudu jednalo o projev ústavně nepřipustné libovůle, již vystihl souslovím „*tohle už ti stačí*“, aniž by byl transparentně vyložil, proč by v daném případě právě desetiprocentní odměna měla postačovat. Na podporu svých závěrů stěžovatel příkladmo odkázal na výklad podávající se z nálezů Ústavního soudu ve věcech sp. zn. I. ÚS 944/07 a IV. ÚS 1324/14. Tuto svoji argumentaci stěžovatel v ústavní stížnosti dále rozvedl.

III. Vyjádření účastníka a vedlejší účastnice řízení, replika stěžovatele

10. Obvodní soud pro Prahu 10 ve svém vyjádření k ústavní stížnosti zcela odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí. Vedlejší účastnice ve svém vyjádření k ústavní

stížnosti navrhla ústavní stížnost odmítnout jako zjevně neopodstatněnou. Vedlejší účastnice má za to, že napadené usnesení obvodního soudu je plně v souladu s ustálenou judikaturou Ústavního soudu i Nejvyššího soudu. Dle jejího názoru napadené soudní rozhodnutí obsahuje dostatečné odůvodnění snížení odměny stěžovatele, když shrnuje, jaké kroky byly ve věci ze strany stěžovatele činy, a je tedy patrné, že soud vzal v potaz činnost soudního exekutora a vyhodnotil její náročnost. Vedlejší účastnice odkázala na nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1253/17 ze dne 29. 8. 2017, z něhož dle jejího mínění plyne, že při stanovení výše odměny exekutora je třeba vycházet jen z výše jím vymoženého plnění (§ 5 odst. 1 ET), a nikoli z nějaké fiktivní výše plnění vymáhaného (§ 5 odst. 4 ET) a že odměnu je nutno ještě korigovat hledisky odrážejícími stupeň dobrovolnosti plnění povinným a složitostí, odpovědností a namáhavostí činností vykonaných exekutorem. Vedlejší účastnice rovněž vyjádřila nesouhlas s názorem stěžovatele o změně příkazu namísto jeho zrušení pro jeho tvrzenou nepřezkoumatelnost, neboť možnost korekce odměny je exekučním soudům svěřena, přičemž vrácení věci exekutorovi by bylo nevhodné a bylo by prodloužilo exekuční řízení.

11. Stěžovatel v replice k vyjádření vedlejší účastnice řízení setrval na své dosavadní argumentaci a znovu předestřel svůj náhled na nedostatky, jimiž dle jeho názoru napadené rozhodnutí exekučního soudu trpí. K argumentaci vedlejší účastnice uvedl, že jí citovaná judikatura je dílem nepřiléhavá, dílem zčásti překonaná, popřípadě se týká jiných právních a skutkových otázek. Stěžovatel znovu zdůraznil, že smyslem a účelem aplikovaných právních norem ustanovení § 46 odst. 6 ex. ř. a s ním související ustanovení § 11 odst. 1 ET bylo reagovat na závěry, k nimž dospěl Ústavní soud v plenárním nálezu sp. zn. Pl. ÚS 8/06 ze dne 1. 3. 2007. Na podporu svého argumentu odkázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3520/18 ze dne 14. 5. 2019, z něhož plyne, že znění právě citovaných ustanovení nepředpokládá jiné podmínky než včasné splnění vymáhaného nároku a uhrazení zálohy na snížené náklady exekuce a na náklady oprávněného.
12. Stěžovatel ve své replice opětovně vyzdvihl, že jeho činnosti a vyvinuté úsilí (resp. činnosti jeho úřadu) byly maximální, pečlivé a nerutinní. Jednalo se o poškození množství majetku povinné jak způsoby standardními, tak ale i méně obvyklými, např. třemi soupisy akcií. S ohledem na množství zajišťovaného majetku a vysokou míru odpovědnosti za vymáhání pohledávky v řádech sta milionů korun představovala exekuční věc pro celý jeho aparát velkou časovou i odbornou zátěž.
13. Stěžovatel nově zpochybnil opodstatněnost závěrů vyslovených Nejvyšším soudem v usnesení sp. zn. 20 Cdo 3401/2017 ze dne ze dne 10. 4. 2018, jimiž obvodní soud podložil své úvahy. Nejvyšší soud v něm dle jeho názoru nevysvětlil, proč počínaje statisícovými částkami odměny soudního exekutora má být zvažováno jakési automatické snížení odměny pod 50% hranici. Neučinil-li tak, je nutné na toto rozhodnutí dovolacího soudu hledět jako na neústavní a nepřipustit jeho uplatnění, jak už to Ústavní soud dle stěžovatele obdobně učinil v nálezu sp. zn. IV. ÚS 378/16 ze dne 6. 9. 2016. K tomu stěžovatel dodal, že případné osvojení si výkladu Nejvyššího soudu v tomto rozhodnutí by postavilo všechny exekutory do situace absolutní právní nejistoty, v jejímž důsledku by bylo dosti obtížné domoci se předvídatelné soudní ochrany práva na spravedlivou odměnu v řízeních před exekučními soudy, a to bez toho, aby bylo nutné takové právo následně bránit v řízení o ústavní stížnosti. Krom toho, měla-li by být věc skutečně posuzována optikou citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu tak, aby nedocházelo ke zjevně nepřiměřenému postihu povinného, pak tím spíše jsou závěry obsažené

v napadeném rozhodnutí nesrozumitelné. Hlediskem nepřiměřeného postihu vedlejší účastnice se exekuční soud dle stěžovatele vůbec nezabýval.

14. Ústavní soud k projednání a rozhodnutí o ústavní stížnosti nenařídil ústní jednání, neboť od něj neočekával další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

IV.

Vlastní přezkum Ústavního soudu

IVa

Judikatura Ústavního soudu a její závěry rozhodné pro souzený případ

15. Ústavní soud zvážil argumentaci stěžovatele, účastníka i vedlejší účastnice řízení, obsah naříkaného soudního rozhodnutí, jakož i příslušný spisový materiál, a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.
16. Ústavní soud se problematikou náhrady nákladů exekučního řízení ve své rozhodovací praxi již opakovaně zabýval, včetně otázky stanovení výše odměny soudního exekutora, a to v závislosti na různých okolnostech provázejících exekuci v jednotlivých případech. Nejčastěji se Ústavní soud v této oblasti setkává s určením odměny soudního exekutora v situaci, kdy povinný svoji povinnost, alespoň částečně, splnil sice až po nařízení exekuce, avšak ještě před její faktickou realizací, tedy je-li stanovení výše této odměny odvislé od míry dobrovolnosti plnění povinným, a tím i od rozsahu činnosti soudního exekutora. Tato judikatura, stejně tak jako související právní úprava v exekučním řádu i exekutorském tarifu, prošla určitým vývojem, který je zde vhodné stručně nastínit.
17. Základním ustanovením, rozhodným pro výpočet odměny soudního exekutora bylo a nadále je ustanovení § 5 odst. 1 ET, které však v průběhu své existence doznalo několika podstatných změn. Toto ustanovení v původním znění ke dni vydání exekutorského tarifu pouze stanovilo, že základem pro určení odměny za provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky je výše exekutorem vymoženého plnění, aniž bylo blíže rozvedeno, co se rozumí „vymoženým plněním“. Podle § 11 odst. 1 téhož předpisu platilo, že upustí-li exekutor od provedení exekuce, náleží mu odměna ve výši 50 % s tím, že za základ odměny se považuje výše pohledávky, která má být (dle exekučního titulu) vymožena. Podle § 46 odst. 3 ex. ř. zároveň platilo, že exekutor upustí od provedení exekuce jen tehdy, splní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul, a uhradí náklady exekuce, k nimž ovšem náležela i odměna exekutora.
18. Přijetí vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 233/2004 Sb. dotčené ustanovení § 5 odst. 1 ET změnilo v tomto směru potud, že za exekutorem vymožené plnění se nově považovalo každé plnění ke splnění povinnosti uvedené v usnesení o nařízení exekuce, které bylo učiněno poté, co bylo povinnému doručeno rozhodnutí soudu o nařízení exekuce. Dále bylo do exekutorského tarifu vloženo nové ustanovení § 11 odst. 2, dle něhož exekutorovi náleží odměna v plné výši i tehdy, upustil-li od provedení exekuce poté, co písemně vyzval povinného k dobrovolnému splnění povinnosti uložené exekučním titulem a ten sice tuto výzvu vyslyšel, nicméně náklady exekuce uhradil až po uplynutí přiměřené lhůty stanovené exekutorem v dané výzvě. Následující vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 291/2006 Sb. nepřinesla ohledně zásad pro stanovení

odměny soudního exekutora žádné podstatné změny. Odrazily se v ní toliko některé dílčí novelizace exekučního řádu, způsob odměňování však zůstal nedotčen.

19. Takto pojatá právní úprava ve svých důsledcích vylučovala patřičné zohlednění plnění povinného, k němuž po nařízení exekuce došlo, při určení výše odměny soudního exekutora, tedy i navzdory tomu, že soudní exekutor v nařízené exekuci do té doby žádné významnější úkony neučinil, natož aby exekuci jako takovou uskutečnil. Ústavní soud na tuto skutečnost poukázal v nálezu pléna sp. zn. Pl. ÚS 8/06 ze dne 1. 3. 2007 (č. 94/2007 Sb.; N 39/44 SbNU 479), v němž se k otázce stanovení základu pro výpočet odměny soudního exekutora v případě dobrovolného plnění povinného po nařízení exekuce širěji vyjádřil. Ústavní soud konkrétně zdůraznil, že do základu odměny exekutora se za této situace zahrnuje i částka uhrazená povinným bez přímé účasti exekutora na provedení exekuce, což Ústavní soud označil za neodůvodněné zvýhodnění vůči těm exekutorům, kteří exekuci fakticky provedou, neboť taková diferenciací nebyla racionálně zdůvodnitelná. Nadto konstrukce právní úpravy odměňování soudních exekutorů dle Ústavního soudu postrádala i výchovný prvek, protože neumožňovala ocenit to, že povinný splní sám svoji povinnost (bez přímé exekuce), byť v poslední možný moment. Snížená odměna ve výši 50 % náležela exekutorovi pouze tehdy, pokud upustil od provedení exekuce, což mu ale exekuční řád dovoľoval učinit jen tehdy, byly-li uhrazeny i náklady exekuce zahrnující odměnu exekutora, jejíž přesná výše povinnému v té době známa nebyla. Neuhradil-li tedy povinný odměnu exekutora v plné výši, nebylo lze upustit od exekuce, byť vymáhaná pohledávka uhrazena byla. Jednalo se tak o pohyb v kruhu vytvářející nesplnitelné podmínky pro použití snížené sazby odměny exekutora, a jsoucí proto v rozporu s principy právního státu. Ústavní soud v citovaném plenárním nálezu uzavřel, že ústavně konformní úprava odměn exekutora by měla odrážet složitost, odpovědnost a namáhavost exekuční činnosti podle jednotlivých druhů a způsobů výkonu exekuce. Do přijetí takové právní úpravy bylo na exekučních soudech, aby při rozhodování o odměně exekutora interpretovaly výši jím „vymozženého plnění“ v souladu s naznačenými hledisky.
20. Novelou exekučního řádu, provedenou zákonem č. 286/2009 Sb., zákonodárce mimo jiné reflektoval i výše zmíněný právní názor Ústavního soudu, vyslovený v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 8/06 ze dne 1. 3. 2007, o čemž se důvodová zpráva k tomuto zákonu výslovně zmiňovala (viz str. 28 důvodové zprávy). Nově tak bylo s účinností od 1. 11. 2009 do exekučního řádu, krom dalšího, včleněno ustanovení § 46 odst. 5, dle něhož bylo povinností exekutora zaslat povinnému společně s usnesením o nařízení exekuce výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, v níž vyčíslí vymáhaný nárok a zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Zároveň byl povinen povinného poučit, že splní-li ve lhůtě 15 dnů vymáhaný nárok a uhradí zálohu, exekutor vydá neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce, jehož právní mocí bude exekuce provedena. Ohledně snížených nákladů exekuce zákonodárce výslovně odkázal v poznámce pod čarou 16b) na ustanovení § 11 ET, to jest na 50% snížení odměny v případě peněžitých plnění a její 70% zkrácení u plnění ostatních. Dřívější institut upuštění od provedení exekuce byl zrušen, resp. funkčně zcela nahrazen uvedenou výzvou k (dobrovolnému) splnění vymáhané povinnosti.
21. Na legislativní změny provedené zákonem č. 286/2009 Sb. zareagovalo Ministerstvo spravedlnosti přijetím vyhlášky č. 368/2009 Sb. Ta zavedení nyní obligatorní výzvy povinnému ke splnění vymáhané povinnosti promítla do ustanovení § 11 ET tak, že exekutorovi v případě, že povinný k této výzvě včas a řádně splní vymáhanou povinnost

a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, bez dalšího náleží pouze 50% odměna u peněžitých plnění a 30% odměna u plnění ostatních. Žádné další odchylky od tohoto pravidla exekutorský tarif nepředjímal.

22. S účinností od 1. 1. 2013 byl novelou exekučního řádu, zákonem č. 396/2012, obsah dosavadního ustanovení § 46 odst. 5 ex. ř. posunut do šestého odstavce a současně došlo i ke změně lhůty, v níž povinný mohl vyhovět výzvě soudního exekutora k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti, a sice z 15 dnů na 30 dnů. Prodloužení této lhůty se souběžně odrazilo i v ustanovení § 11 odst. 1 ET po přijetí vyhlášky č. 490/2012 Sb. Ministerstvem spravedlnosti. V této podobě ustanovení § 11 odst. 1 ET a ustanovení § 46 odst. 6 ex. ř., vyjma aktualizace výslovných odkazů na v mezidobí pozměněné části exekučního řádu a zavedení dodatečné povinnosti exekutora poskytnout povinnému informace týkající se postupu v exekučním řízení, platí beze změny dosud.
23. Ústavní soud již měl příležitost vyjádřit se ve své rozhodovací činnosti k nové právní úpravě, jež nakonec nahradila úpravu kritizovanou v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 8/06 ze dne 1. 3. 2007. V usneseních sp. zn. III. ÚS 3447/12 ze dne 26. 3. 2013 a sp. zn. I. ÚS 3231/12 ze dne 1. 10. 2013 Ústavní soud uvedl, že snížením odměny na polovinu podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) ET „byla zohledněna ‚určitá dobrovolnost‘ plnění stěžovatele v podobě, jež se podává ze závěrů vyslovených v nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 8/06 [...], a proto není důvod, aby ústavní konformita této právní úpravy byla zpochybněna, přičemž totéž je nepřímou aprobováno nálezy sp. zn. II. ÚS 1994/09 [...] a sp. zn. II. ÚS 233/09 [...]“. Tuto svoji tezi Ústavní soud dále rozvedl v usnesení sp. zn. I. ÚS 1697/14 ze dne 8. 7. 2014, kde uvedl, že na požadavky nastolené ve shora zmíněném plenárním nálezu „zákonodárce reagoval přijetím aktuálně účinné právní úpravy“, s tím, že „[p]řijetím této právní úpravy tak bylo vyhověno požadavku Ústavního soudu, aby povinnému byla poskytnuta možnost splnit vymáhanou povinnost ‚dobrovolně‘, byť až po zahájení exekuce, a vyhnout se tak nepřiměřené majetkové újmě spočívající v povinnosti uhradit náklady exekuce v plné výši. Podmínky, při jejichž splnění se soudní exekutor může po povinném domáhat toliko úhrady snížených nákladů exekuce, pak byly zákonodárcem jasně vymezeny“ (viz bod 10 cit. usnesení).
24. K tomu, že nová úprava ustanovení § 11 odst. 1 ET ve spojení s ustanovením § 46 odst. 6 ex. ř. reaguje na původní výtky Ústavního soudu a z ústavního hlediska představuje uspokojivé řešení otázky zohlednění plnění povinného po nařízení exekuce, avšak ještě před jejím nuceným provedením, se Ústavní soud přihlásil i v řadě dalších rozhodnutí, srov. např. usnesení ve věci sp. zn. II. ÚS 1220/15 (bod 10), sp. zn. I. ÚS 3221/16, sp. zn. I. ÚS 3358/16. Stvrzení tohoto setrvalého názoru našlo svoji odezvu i v nálezu sp. zn. I. ÚS 2757/18 ze dne 11. 8. 2020, v němž Ústavní soud podotkl, že soudobá dikce ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) ET je výrazem ocenění přístupu povinného k zaslání výzvy podle § 46 odst. 6 ex. ř. K tomu Ústavní soud dodal, že „tímto postupem dochází k podstatnému zjednodušení práce exekutora, který ... přitom má zajištěnou přiměřenou míru odměny“ (viz bod 14 cit. nálezu).
25. Lze tedy shrnout, že Ústavní soud ve své judikatuře, kterou lze pokládat za dlouhodobě ustálenou, vychází ze tří modelových situací, pokud jde o zohlednění míry dobrovolnosti povinného při stanovení výše odměny soudního exekutora. Prvním z nich je případ, kdy povinný plnil dobrovolně mimo rámec exekučního řízení, dříve, než se o exekuci dozvěděl, a sice nejpozději tím, že mu bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, resp. vyznění o jejím zahájení. Zde Ústavní soud vyslovil názor, že nemohl-li soudní

exekutor již nic vymoci, je základem pro určení jeho odměny částka nulová [srov. kupř. bod 15 nálezu sp. zn. II. ÚS 1540/08 ze dne 29. 7. 2009 (N 171/54 SbNU 175), na něj navazující nález sp. zn. I. ÚS 2930/09 ze dne 21. 1. 2010 (N 13/56 SbNU 125) či nález sp. zn. I. ÚS 3302/19 ze dne 10. 3. 2020]. Ve druhém případě se jedná o situaci, kdy povinný sice plnil až po nařízení exekuce, o níž se dozvěděl, avšak ještě před jejím „nuceným provedením“. Ústavní soud zde vychází z toho, že poskytnutí vymáhaného plnění (jakož i uhrazení zálohy na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného) povinným ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti dle § 46 odst. 6 ex. ř. je třeba promítnout do výpočtu odměny soudního exekutora sníženou sazbou, jak předvídá § 11 odst. 1 ET (viz např. již citovaný nález ve věci sp. zn. I. ÚS 2757/18). Konečně třetí případ spočívá v tom, že je povinným plněno později (po uplynutí poskytnuté třicetidenní lhůty) nebo jen na vymáhanou částku (a nikoli už na snížené náklady exekuce, resp. náklady oprávněného). Zde se žádné snížení odměny či dokonce její úplné vyloučení neuplatní (srov. usnesení Ústavního soudu ve věcech sp. zn. IV. ÚS 2959/11, IV. ÚS 3378/11, III. ÚS 2289/13, I. ÚS 3221/16, I. ÚS 3358/16 či sp. zn. I. ÚS 3052/20).

IVb

Aplikace judikturních východisek na souzený případ

26. V nyní souzené věci není mezi stěžovatelem, vedlejší účastnicí ani exekučním soudem sporu o tom, že vedlejší účastnice (resp. dílem třetí osoby v její prospěch) splnila vymáhanou povinnost ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy jí byla doručena výzva ke splnění vymáhané povinnosti podle § 46 odst. 6 ex. ř. Ostatně tyto skutečnosti se podávají z exekučního spisu (viz např. sdělení stěžovatele na č. l. 49). Stejně tak není mezi týmiž účastníky sporu o tom, že vedlejší účastnice nad rámec peněžitého plnění, jehož uhrazení jí bylo uloženo exekučními tituly, uhradila též zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného v exekučním řízení, resp. je uhradila celé. Z právě vyloženého tedy bez pochybností vyplývá, že se z hlediska míry dobrovolnosti plnění vedlejší účastnice jednalo o druhý modelový příklad. Vedlejší účastnice uhradila vše, co se po ní žádalo ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti, k rukám stěžovatele do uplynutí zákonné třicetidenní lhůty. Stěžovatel proto přistoupil k vydání shora označeného příkazu k úhradě nákladů exekuce, v němž v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. a) ET a příslušnou judikaturou Ústavního soudu snížil svoji odměnu o 50 %. Exekuční soud ovšem k námitkám vedlejší účastnice dospěl k závěru, že namísto je další razantní ponížení odměny stěžovatele, a to o celých 40 % na 10 %. Úvahy, pro které tak exekuční soud učinil, ovšem Ústavní soud z následujících důvodů ústavně konformními neshledal.
27. Exekuční soud si byl dobře vědom, že plnění vedlejší účastnice ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti je v příkazu zohledněno příznáním odměny stěžovatele i náhrady hotových výdajů ve výši 50 % dle § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 ET a že k plnění vedlejší účastnice (resp. třetí osoby) přistoupila až pod hrozbou exekučního řízení a vydaných exekučních příkazů. V daném případě se však rozhodl tato ustanovení nerespektovat fakticky z toho důvodu, že vypočtená odměna se pohybuje v řádech milionů (2 922 620 Kč po 50% ponížení), což neshledal přiměřeným složitosti stěžovatelem realizovaných úkonů. Exekuční soud se ve svém postupu zaštitil závěry usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3401/2017 ze dne 10. 4. 2018, v němž mimo jiné stojí, že má-li použití § 11 odst. 1 písm. a) ET vést k tomu, že odměna soudního exekutora má být stanovena v relativně vyšší částce, např. řádově statisíců nebo dokonce

milionů korun, je povinností exekučního soudu vyhodnotit přiměřenost takto vypočtené odměny ve vztahu ke konkrétním okolnostem případu. Za takové situace je dle názoru dovolacího soudu třeba důsledně respektovat, že „dobrovolné“ plnění povinného po zahájení exekučního řízení je nutno brát v potaz do té míry, aby nedocházelo ke zjevně nepřiměřenému postihu povinného. Ústavní soud se s tímto způsobem moderace odměny stěžovatele ze strany exekučního soudu neztotožňuje, a to ani v rovině obecné, ani na pozadí jedinečných okolností souzené věci.

28. Pokud jde o obecné hledisko, je třeba zmínit, že Ústavní soud ve své judikatuře nevyslovil, že odměna soudního exekutora pohybující se ve statisíkových či milionových částkách už jen pro svoji výši vyvolává otázky stran její přiměřenosti a zavdává prostor k pochybnostem. Ústavní soud naopak, jak zřetelně plyne ze shora provedeného nástinu judikatury, vychází z toho, že nově přijatá právní úprava v exekučním řádu a exekutorském tarifu zohledňující míru dobrovolnosti plnění povinným po nařízení exekuce uspokojivým způsobem vyvažuje přiměřenost odměny soudního exekutora na straně jedné a podíl povinného při vymožení plnění na straně druhé. Pravdou je, že ani Nejvyšší soud v citovaném usnesení, na něž exekuční soud odkázal, nevyločil možnost určení odměn exekutora v částkách dosahujících statisíců či milionů Kč. Z formulace jeho vývodů v daném usnesení lze nicméně vycítit určité naléhání na prolomení hranice 50% odměny dle § 11 odst. 1 ET ze strany exekučních soudů, má-li se i po tomto snížení odměna exekutora pohybovat „v relativně vyšších částkách“. Takové nasměrování soudní exekuční praxe není z následujících důvodů v ústavní rovině přijatelné.
29. Předně je nutno uvést, že úvahy prezentované v judikátu Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3401/2017 nepřímou cílí na dlouhodobé nastavení odměn soudního exekutora v § 6 ET. Celospolečenská i odborná debata na toto téma je bezpochyby žádoucí, neboť musí existovat proporcionální vztah mezi výší vymáhané pohledávky a výší nákladů exekuce, jež by měl povinný nést. Odměna soudního exekutora by se neměla stát faktickou sankcí vůči povinnému, obzvláště byla-li by nepřiměřeně přísná nebo dokonce likvidační, a neměla by pro exekutora představovat nepřiměřený zdroj zisku. Stejně tak ale není možné odhlédnout od toho, že plnění povinností (ať již smluvních nebo zákonných) je jednou z podmínek fungování právního státu. V exekučním (vykonávacím) řízení je to povinný, kdo vyvolal protiprávní stav, jenž si vynutil vznik dalších nákladů, které tak jdou oprávněně k jeho tíži (srov. bod 17 nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1398/12 ze dne 1. 7. 2014, N 133/74 SbNU 25).
30. Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/17 ze dne 14. 8. 2018 (č. 200/2018 Sb.; N 134/90 SbNU 205) zdůraznil, že ačkoliv ze základního práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost neplyne právo na zisk, stát je povinen vytvářet takové podmínky, které umožní jednotlivcům usilovat o jeho dosažení. Tento závěr se v plné míře uplatní i ve specifických poměrech podnikání v oblasti exekučního vymáhání. Soudní exekutor jako podnikatel má z úspěšného provedení exekuce zisk (odměnu), ale současně nese i riziko spočívající v tom, že majetek povinného nebude dostatečně k uspokojení oprávněného ani nákladů exekuce. Osoba zapsaná do seznamu exekutorů svým návrhem na zápis a provedením zápisu do seznamu dala souhlas s prováděním činnosti soudního exekutora a s tím spojenými riziky, k nimž náleží i to, že ne ve všech případech dosáhne soudní exekutor uspokojení všech svých nároků. Rizika podstupovaná v souvislosti s výkonem určité profese, včetně rizika neuhrazení odměny za odvedenou práci, jsou vyvažována výhodami souvisejícími s touto profesí (viz body 48 a 64 citovaného nálezu). Jinak řečeno, soudní exekutor si může v některých případech přijít ke „snazšímu“

výdělku, v jiných se však může potázat s nepořízenou. Jisté vyvážení těchto dvou pomyslných pólů ztělesňuje i rozložení způsobu odměňování podle povahy vymáhané povinnosti v exekutorském tarifu. Nelze mít přitom za to, že odměny soudního exekutora v řádech milionů Kč jsou běžným jevem. Taková odměna totiž nasvědčuje tomu, že vymáhané peněžité plnění dosahuje velmi vysoké výše, která sama o sobě činí předmět exekuce významnějším. Odpovědnost exekutora za prováděnou exekuci a případné následky jeho pochybení v ní jsou v těchto případech nesrovnatelně větší. Bez povšimnutí nelze ponechat ani to, že soudní exekutor je státem pověřen exekutorským úřadem. Zpravidla se tedy nejedná o jedinou osobu uskutečňující nucený výkon exekučních titulů. K výkonu své činnosti disponuje soudní exekutor odborným i pomocným aparátem (zaměstnanci), jehož provoz ovšem hradí ze svého. I na to je třeba brát určitý ohled.

31. Nelze pominout, že postupné rozměňování pravidel pro stanovení výše odměny soudního exekutora skrze soudní rozhodnutí ve svém důsledku citelně narušuje právní jistotu nejen soudního exekutora, ale i ostatních účastníků. Dopředu nejsou známa žádná kritéria, dle nichž by bylo lze na další snížení odměny usuzovat, resp. neexistuje žádný způsob výpočtu, na jehož základě by bylo možné předvídat, o kolik může být odměna soudnímu exekutorovi snížena nad rámec toho, s čím exekutorský tarif počítá v § 11 odst. 1. Nyní řešený případ je toho ilustrativním příkladem. Exekuční soud snížil stěžovateli odměnu o dalších 40 %, aniž byl schopen vyložit, proč jeho dosavadní práci takto „nacenil“, resp. proč odměna ve výši např. 5 % by byla nízká a odměna ve výši kupř. 20 % zase příliš vysoká. Naopak je zřejmé, že rozhodnutí soudu o 10% odměně je tu projevem volné úvahy. To s sebou nutně přináší i riziko nejednotnosti praxe, kdy různé exekuční soudy mohou práci exekutora odměňovat odlišně. Proti rozhodnutí exekučního soudu o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce není přípustný opravný prostředek, což vylučuje sjednocování judikatury vyššími soudy. Ve výsledku pak snadno může dojít k nerovnému zacházení se všemi zúčastněnými v závislosti na praxi zavedené na jednotlivých exekučních soudech. Ústavní soud v té spojitosti pokládá za nutné vyzdvihnout, že se tím současně vytrácí efekt opakovaně zmíněného „výchového prvku“ vůči povinnému. Judikatura, dle níž odměna soudního exekutora „v relativně vyšší částce“ je veskrze „orientační povahy“ a spíše zralá na další snížení, by vůči potenciálním povinným nepůsobila výchovně (preventivně) a ve svém důsledku by mířila proti zájmu na pokud možno včasném a řádném splnění povinností povinným mimo vlastní exekuci.
32. Dále je třeba poznamenat, že ani exekuční řád ani exekutorský tarif či jiný právní předpis soudnímu exekutorovi či exekučnímu soudu nesvěřuje pravomoc jakési druhotné moderace odměny soudního exekutora dle jejich uvážení (diskrece), tedy další snížení odměny pod sazby stanovené v § 11 odst. 1 písm. a) a b) ET. V tom je podstatný rozdíl kupříkladu v porovnání s obdobným právem, jímž jsou nadány civilní soudy při rozhodování o nákladech řízení. Možnost moderace náhrady nákladů řízení zde pramení přímo ze zákona (srov. § 150 občanského soudního řádu), omezuje se však na důvody hodné zvláštního zřetele. Ty sice tvoří předem blíže nedefinovanou množinu okolností, je ale nepochybné, že se musí jednat o případy vskutku mimořádné, prakticky ojedinělé. Naproti tomu možnost moderace odměny soudního exekutora byla víceméně založena judikaturou Ústavního soudu ve spojitosti s neslučitelností někdejší výše rozebrané právní úpravy v exekučním řádu a exekutorském tarifu, která nedovolovala účinně zohlednit podíl povinného na dobrovolném splnění vymáhané povinnosti před nuceným výkonem exekuce. Jednalo se tedy o dočasné oprávnění exekučních soudů do doby, než příslušný normotvůrce přijme takovou právní úpravu, jež nedostatky

té předchozí vhodným způsobem napraví. Jak je ze shora předestřeného náčrtu jejího vývoje patrné, tak se nakonec i stalo, takže důvod pro používání daného „práva“ exekučních soudů v zásadě odpadl.

33. Ústavní soud má nicméně za to, že ani absolutní nedotknutelnost výše odměny soudního exekutora bez možnosti jakékoli korekce nelze přijmout. Z vlastní rozhodovací činnosti jsou Ústavnímu soudu známy případy, kdy i 50% snížení odměny exekutora (zohlednění dobrovolnosti plnění) by i tak bylo vůči povinnému zásadně nespravedlivé ve světle konkrétních okolností případu (viz např. nálezn sp. zn. III. ÚS 3507/13 ze dne 10. 4. 2014, N 54/73 SbNU 79). Případný korektiv by se zde ovšem měl, podobně jako je tomu u vzpomenutého moderačního práva civilních soudů při rozhodování o nákladech řízení, prosadit jen ve zcela výjimečných případech, hodných zvláštního zřetele. Vesměs půjde toliko o případy, kdy odměna soudního exekutora, byť i ve snížené sazbě dle § 11 odst. 1 ET, nadále představuje pro povinného nepřiměřený postih, popřípadě kdy se soudní exekutor dopustí významnějšího pochybení při provádění exekuce. Exekuční soud je v takovém případě k námitkám povinného povinen ozřejmit, které konkrétní výjimečné okolnosti zavádají důvod k mimořádnému (sekundárnímu) snížení odměny soudního exekutora a jaká je jejich intenzita (dopad) na situaci povinného. Rozhodně nepůjde o běžnou situaci, kdy povinný sice „dobrovolně“ splní vymáhanou povinnost ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. ř., avšak již pod tíhou v mezidobí vydaných exekučních příkazů, jimiž byl zajištěn jeho majetek a omezeno nakládání s ním.
34. Ústavní soud v nyní projednávané věci shledal, že rozhodnutí exekučního soudu neuvádí žádné výjimečné okolnosti, jež by byly způsobily splnit podmínky pro další snížení 50% odměny stěžovatele. Obvodní soud uvedl, že exekuční řízení bylo zahájeno oprávněným důvodně, protože vedlejší účastnice nesplnila dobrovolně povinnost, která jí byla uložena soudním rozhodnutím, když byla v prodlení s plněním svého závazku. Výslovně přitom poznamenal, že šetření majetku vedlejší účastnice a jeho zajištění exekučními příkazy stěžovatele bylo rozsáhlejší. Byla nařízena exekuce prodejem movitých věcí, nemovitých věcí, přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, přikázáním jiných pohledávek, na podkladě kterých by v případě realizace exekuce došlo k podstatnému uspokojení vymáhané povinnosti, a byl proveden soupis movitých věcí. Exekuční soud též podotkl, že stěžovatel vydal řadu rozhodnutí ve své pravomoci, korespondoval s poddlužníky vedlejší účastnice a prováděl další úkony k úspěšnému provedení exekuce. Na závěr exekuční soud doplnil, že bez této činnosti by nedošlo k vymožení vymáhaného plnění, neboť vedlejší účastnice se snažila svým chováním o maximální oddálení uspokojení pohledávky oprávněného (viz body 12 a 13 napadeného usnesení exekučního soudu).
35. Z odůvodnění naříkaného usnesení je zřejmé, že obvodní soud neměl vůči odvedené práci stěžovatele žádné výhrady či připomínky a že na nařízenou exekuci nepohlížel jako na nedůvodnou či jinak vadnou. Zde se sluší podotknout, že vedlejší účastnice v námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce namítala šikanózní charakter exekuce. Stěžovatel však ve svém nesouhlasném stanovisku k námitkám správně odvětil, že měla-li vedlejší účastnice pocit, že se jedná o šikanózní exekuční návrh, měla tuto skutečnost řešit v rámci řízení o návrhu na zastavení exekuce, což ale do té doby neučinila (viz č. l. 65 exekučního spisu). Ústavní soud k tomu dodává, že námitky představují procesní prostředek obrany proti nesprávně stanoveným nákladům exekuce v příkazu k jejich úhradě, jehož právní mocí je exekuce provedena (dovršena), a nikoli proti samotné povaze exekuce. Exekuční soud ani nedospěl k závěru, že by se v daném případě

jednalo o nepřiměřený postih vedlejší účastnice. Naopak vícekrát uvedl, že vedlejší účastnice se snažila uspokojení oprávněné oddálit a plnit pouze na dlužnou jistinu.

36. Vytýká-li exekuční soud stěžovateli, že jeho příkaz k úhradě nákladů exekuce prakticky neobsahuje odůvodnění a že správnost údajů v příkazu nelze ověřit, nelze těmto výhradám přisvědčit. Příkaz naopak obsahuje řádné vyčíslení (způsob výpočtu) jednotlivých položek, z nichž náklady exekuce sestávají, tedy odměny, náhrady paušálně určených hotových výdajů a daně z přidané hodnoty. V odůvodnění jsou rovněž srozumitelně rozepsány všechny částky tvořící vymáhanou povinnost, vyvěrající z exekučních titulů, a to jistina, příslušenství (úrok z prodlení) a náklady soudního řízení, z něhož exekuční tituly vzešly. Ústavní soud souhlasí s argumentací stěžovatele, že měl-li exekuční soud pochybnosti o správnosti údajů obsažených v příkazu, měl jej zrušit, což neučinil. Exekuční soud však vyjma obecného (a nepřiléhavého) konstatování, že odůvodnění příkaz prakticky neobsahuje, pročež správnost údajů v něm uvedených nelze ověřit, žádné konkrétní pochybení stěžovatele při výpočtu nákladů exekuce neuvedl. Údaje uvedené v příkazu lze přitom snáze ověřit mimo jiné i podle předchozí výzvy k dobrovolnému splnění povinnosti a exekučních titulů. Jedinou pohyblivou složkou (vymáhanou částkou) zůstal úrok z prodlení, který se v mezidobí ode dne vydání výzvy do dne příslušné úhrady přirozeně navýšil, o jehož růstu (a způsobu výpočtu ke dni úhrady) byla vedlejší účastnice v dané výzvě náležitě zpravena.
37. Je-li v záhlaví příkazu označena vymáhaná, a nikoli „vymožená“ povinnost, sluší se uvést následující. V první řadě jde o údaj, který je jednou z obligatorních náležitostí příkazu k úhradě nákladů exekuce [srov. dikci „označení *vymáhané* povinnosti“ v ustanovení § 88 odst. 2 písm. e) ex. ř.]. Podobně nelze přehlédnout, že dle vzoru 23 přílohy č. 5 k vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů, může příkaz alternativně obsahovat buď označení vymožené, anebo vymáhané povinnosti ke dni vydání příkazu bez započtení nákladů exekuce a nákladů oprávněného, aniž by byl mezi oběma výrazy po formální stránce činěn relevantní rozdíl. Každopádně podle § 5b odst. 3 posledně citované vyhlášky platí, že vyžaduje-li to konkrétní exekuční řízení, může exekutor písemnost vyhotovit odchýlně od vzorů uvedených v příloze č. 5 k této vyhlášce. Případné odchylky od vzorů nemohou samy o sobě zapříčinit vadnost příkazu k úhradě nákladů exekuce za předpokladu, že příkaz dostojí všem povinným náležitostem, jak je požaduje zákon (§ 88 odst. 2 ex. ř.). Uvedení částky 169 522 921,05 Kč jako vymáhané povinnosti v tomto směru nepůsobí zavádějícím dojmem. Nadto exekuční soud si na otázku, zda se jedná o vymáhanou či vymoženou povinnost, sám odpověděl. Záhy po zmínce o pochybnostech stran vymoženého či vymáhaného plnění totiž vyslovil, že na vymáhanou povinnost bylo ve skutečnosti plněno až po zahájení exekučního řízení po doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti, načež uzavřel, že „*[p]lnění je vymoženým plněním dle § 46 odst. 4 a 6 exekučního řádu*“ (bod 10 usnesení obvodního soudu).
38. Ze všech shora uvedených důvodů je třeba uzavřít, že vyústilo-li napadené rozhodnutí exekučního soudu za výše popsaných okolností ve výrazné ponížení odměny stěžovatele pod již sníženou sazbu dle § 11 odst. 1 ET, ocitlo se v rozporu s právem stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny, jakož i právem na vlastnictví takto odepřených peněžních prostředků dle čl. 11 odst. 1 Listiny, neboť exekuční soud své rozhodnutí zatížil, byť nikoli ve zlé víře, prvkem ústavně zapovězené libovůle.

39. Ve světle řečeného tudíž Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti, vyslovil porušení základního práva stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny a na vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny a přikročil dle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu ke zrušení napadeného usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10, který je ve svém dalším postupu vázán právním názorem vysloveným v tomto nálezu (čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky).

Poučení: Proti nálezu Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 25. ledna 2022

Jaromír Jirsa
předseda senátu